



การป้องกันสถานที่เกิดเหตุโดยอาสาสมัครกู้ภัย Crime Scene Protection by Rescue Volunteers

ธนาวดี คุ่มพะเนียด* และ วรวัช วิชชวานิชย์
คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Tanawadee Khumpanied and Woratouch Witchuwanich
Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy

Received: April 18, 2024 | Revised: May 27, 2024 | Accepted: June 7, 2024

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการรักษาวัตถุพยานและป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุของอาสาสมัครกู้ภัย มุลนิธิสุซศาลานุเคราะห์นครปฐม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 คน ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คุณวุฒิทางการศึกษาอยู่ระดับชั้นปวช. ปวส. และปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน โดยมีประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครกู้ภัยระหว่าง 6-10 ปี และไม่เคยเข้ารับการอบรมทางนิติวิทยาศาสตร์ จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนการทำแบบทดสอบมาจัดระดับของความรู้ความเข้าใจแสดงให้เห็นว่าอาสาสมัครกู้ภัยส่วนใหญ่ได้คะแนนความรู้ระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้ความเข้าใจพบว่าเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครกู้ภัยและการเข้ารับการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p\text{-value} < 0.05$) โดยปัจจัยเรื่องประสบการณ์การทำงานที่มีระยะเวลานานส่งผลให้อาสาสมัครกู้ภัยมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้รับ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพบว่าเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยนั้นยังขาดองค์ความรู้ในเรื่องของการรักษาวัตถุพยานและการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ จึงทำให้บางครั้งเกิดการทำลายวัตถุพยานด้วยความไม่ตั้งใจหรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้คือการสร้างความร่วมมือกับภาครัฐจัดการอบรมเผยแพร่ความรู้

คำสำคัญ: วัตถุพยาน, สถานที่เกิดเหตุ, นิติวิทยาศาสตร์, อาสาสมัครกู้ภัย

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author) E-mail: tanawadee.kh@gmail.com



Abstract

The purpose of this research is to study knowledge, understanding and solutions for preserving forensic evidence and protecting crime scenes by rescue volunteers of the Suk-Sala-Nukhro Foundation, Nakhon Pathom Province. The sample group consisted of 353 people. From the results most are male, aged between 31-40 years old, educational qualifications are at vocational or high vocational certificate and bachelor's degree, working as an employee of a private company. They have between 6-10 years of experience as rescue volunteers and most of them have never received training in forensic science. It shows that most rescue volunteers received a high level of knowledge. Analysis of the relationship between personal factors and cognition revealed that gender, age, educational level, and occupations were not significantly different but the experience of being a rescue volunteer and receiving training were significantly different ($p\text{-value} < 0.05$). Due to the factor of long work experience, it resulted in rescue volunteers having more knowledge and understanding from the experience. The problem is that they lack knowledge and understanding. The way to solve this problem is the government sector organizes training and disseminates knowledge to rescue volunteers.

Keywords: Evidence, Crime Scene, Forensic Science, Rescue Volunteer

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาทางด้านอาชญากรรมและอุบัติเหตุทางท้องถนนนั้นเกิดขึ้นอย่างมากมาย จากภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2566 คดีอาญารวมลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 9.8 จากการลดลงของคดียาเสพติด ขณะที่คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 25.9 และคดีชีวิต ร่างกายและเพศเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.1 (Social Information and Indicators Development Division, 2023, p.13-16) ในการนำตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาดำเนินการลงโทษตากระบวนกรยุติธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง สำหรับกระบวนการพิสูจน์ตัวผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องมีการรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่ผู้ก่อเหตุได้ทิ้งร่องรอยเอาไว้แล้วเชื่อมโยงไปถึงตัวผู้กระทำความผิด เช่น คราบเลือด น้ำลายลายนิ้วมือ รอยพื้นรองเท้า คราบสูลจิ เส้นผมเส้นขน ปลอกกระสุนปืน เป็นต้น ปัจจุบันจึงมีการนำความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ (Boonchalermwipas, 2013) สถานที่เกิดเหตุจึงเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้พยานหลักฐานที่จะนำไปพิสูจน์ว่ามีเหตุเกิดขึ้นจริงหรือไม่ และใครเป็นผู้กระทำ ผู้ที่มักจะมีมาถึงสถานที่เกิดเหตุเป็นบุคคลกลุ่มแรก ๆ นั่นคืออาสาสมัครกู้ภัยที่จะเข้าไปถึงยังสถานที่เกิดเหตุและสัมผัสกับวัตถุพยานก่อนที่เจ้าหน้าที่จะเดินทางมาถึง



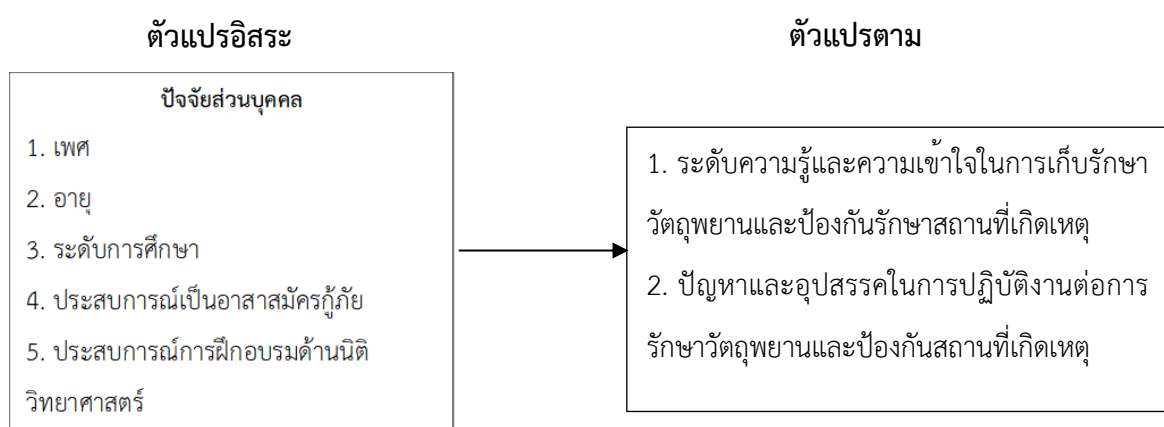
อาสาสมัครกู้ภัยจึงเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการสืบสวนสอบสวนคดีและในการช่วยเหลือรักษาหลักฐานและพื้นที่เป็นอย่างมาก

ดังนั้น อาสาสมัครกู้ภัยทุกท่านจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุและการเก็บรักษาวัตถุพยานได้อย่างถูกต้อง ควรได้รับการอบรมให้ความรู้ทางด้านนิติเวชศาสตร์และด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อลดความเสียหายต่อพื้นที่เกิดเหตุและวัตถุพยานหลักฐาน โดยมูลนิธิสุศาลานุเคราะห์นครปฐมเป็นอีกหนึ่งมูลนิธิที่คอยให้ความช่วยเหลือสังคมกว่า 100 ปีนับตั้งแต่ก่อตั้งมูลนิธิ และมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของอาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิสุศาลานุเคราะห์นครปฐมสำหรับการรักษาวัตถุพยานและป้องกันสถานที่เกิดเหตุ เพื่อเป็นการสนับสนุนข้อมูลงานสืบสวนสอบสวนและไม่เป็นการทำลายหรือสัมผัสวัตถุพยานโดยตรงและสามารถนำไปพัฒนาแก้ไขการปฏิบัติงานและพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้และความเข้าใจในการเก็บรักษาวัตถุพยานและป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุของอาสาสมัครกู้ภัย
2. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่อการรักษาวัตถุพยานและป้องกันสถานที่เกิดเหตุของอาสาสมัครกู้ภัย
3. ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่อการรักษาวัตถุพยานและป้องกันสถานที่เกิดเหตุของอาสาสมัครกู้ภัย

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

1) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง



นิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science) เป็นการนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ของการคลี่คลายปัญหาและการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีความเพื่อผลในการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษ (Kitboon, 2015) ส่วนสถานที่เกิดเหตุ (Crime scene) หมายถึง สถานที่ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นทั้งทางแพ่ง และทางอาญา โดยทั่วไปแล้วผู้กระทำความผิดมักทิ้งร่องรอยหรือพยานหลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุซึ่งจะทำให้ผู้ที่ไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสามารถเก็บร่องรอยหรือพยานหลักฐานและอ่านสภาพของสถานที่เกิดเหตุได้ว่า ใครเป็นผู้กระทำความผิด กระทำอย่างไร ด้วยวิธีการใด เมื่อเวลาใด และประสงค์ต่ออะไร (Jiamjetcharoon, 2007) ซึ่งความสำคัญของสถานที่เกิดเหตุส่งผลต่อการสืบสวนสอบสวนเป็นอย่างยิ่ง เพราะสถานที่เกิดเหตุจะทำให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้ 1) บ่งบอกว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น 2) บ่งบอกถึงพฤติกรรมการกระทำความผิดของคนร้าย 3) บ่งบอกถึงตัวผู้กระทำความผิด

พยานหลักฐาน หมายถึง สิ่งใด ๆ ที่สามารถใช้พิสูจน์ได้ว่าการกระทำความผิดเกิดขึ้น ใช้บอกได้ว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด และสามารถเชื่อมโยงผู้กระทำความผิดเข้ากับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้พยานหลักฐานจึงประกอบด้วย พยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ

ปัจจุบันการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุนี้มีความยากลำบากยิ่งขึ้น เนื่องการเผยแพร่วิทยาการด้านนิติวิทยาศาสตร์นั้นมีมาก ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดได้เรียนรู้วิธีการป้องกันที่จะไม่ทิ้งร่องรอยและวัตถุพยานไว้ในสถานที่เกิดเหตุรวมทั้งวิธีการทำลายหลักฐานด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสวมถุงมือเพื่อปกปิดลายนิ้วมือ การซักล้างทำความสะอาดคราบเลือดตามเสื้อผ้าหรือสถานที่ก่อเหตุ ผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุหรือผู้ที่ถึงสถานที่เกิดเหตุเป็นลำดับแรกจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมจนมีความรู้ความสามารถที่ถูกต้องตามหลักการเพื่อที่จะทำให้ได้วัตถุพยานหลักฐานมามัดตัวผู้กระทำความผิดได้

2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Sawai (2018) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคิดเห็นในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างอาสาสมัครและพนักงานสอบสวนในเขตพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบทดสอบการแสดงความถี่และค่าสถิติเปรียบเทียบความคิดเห็นในการรักษาสถานที่เกิดเหตุของอาสาสมัครและพนักงานสอบสวน พบว่ามีทั้งข้อที่อาสาสมัครและพนักงานสอบสวนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน และมีบางข้อที่อาสาสมัครและพนักงานสอบสวนมีความคิดเห็นในการรักษาสถานที่เกิดเหตุที่เหมือนกัน โดยความคิดเห็นที่ต่างกันนั้นสืบเนื่องมาจากปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น การได้รับการฝึกอบรมที่ไม่เท่ากัน ประสบการณ์ทำงานที่ไม่เท่ากัน ระดับการศึกษาอายุที่ต่างกัน เป็นต้น และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัญหาและอุปสรรค จะพบว่า ทั้งอาสาสมัครและพนักงานสอบสวนมีปัญหาและอุปสรรคที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากรคือมีบุคลากรไม่เพียงพอ ปัญหาด้านงบประมาณคืองบประมาณไม่เพียงพอ ปัญหาด้านอุปกรณ์คือมีอุปกรณ์ที่ไม่ทันสมัย และปัญหาด้านองค์กรคือขาดการแลกเปลี่ยนความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง

Saenpluem et. al. (2023) ได้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องการจัดการความรู้การถ่ายภาพเพื่อสนับสนุนงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุให้แก่อาสาสมัครกู้ชีพกู้ภัยในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของสถานที่เกิดเหตุที่เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการสืบสวนและเป็นแหล่งที่สามารถพบพยานหลักฐานเพื่อนำไปใช้ในกระบวนการดำเนินการทางคดี การบันทึกข้อมูลของสถานที่เกิดเหตุสามารถทำได้หลายวิธีแต่วิธีที่สำคัญ เช่น การจดบันทึก การร่างภาพ และการถ่ายภาพ ทั้งนี้ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี เจ้าหน้าที่มูลนิธิกู้ชีพ กู้ภัย รวมถึงอาสาสมัครต่าง ๆ จะเป็นกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เข้าถึงพื้นที่สถานที่เกิดเหตุได้เร็ว เพื่อเข้าช่วยเหลือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ซึ่งสถานที่เกิดเหตุก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงจากการเข้าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ หรือต้องมีการเปิดทางจราจรในคดีอุบัติเหตุจราจร หรือการป้องกันการลุกลามของไฟจากเหตุเพลิงไหม้ เป็นต้น ดังนั้นเพื่อเป็นการสนับสนุนข้อมูลสำหรับงานสืบสวนสอบสวนและไม่เป็นการทำลายหรือสัมผัสวัตถุพยานโดยตรง การถ่ายภาพจึงเป็นการบันทึกข้อมูลที่ดีที่สุดที่จะสามารถเล่าเหตุการณ์ได้ชัดเจนทางผู้วิจัยจึงมีความต้องการจัดการความรู้การถ่ายภาพให้แก่อาสาสมัครกู้ชีพกู้ภัยเพื่อสนับสนุนงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ตลอดจนเพื่อนำไปใช้ในงานสืบสวนสอบสวนต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงปริมาณ ผู้วิจัยคำนวณจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 จากจำนวนทั้งหมด 3,000 คน ซึ่งเท่ากับ 353 คน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นหัวหน้าอาสาสมัครกู้ชีพประจำจุด จำนวน 10 คน จุดละ 1 คน ได้แก่ อำเภอเมือง 3 จุด อำเภอกำแพงแสน 2 จุด อำเภอดอนตูม 2 จุด อำเภอนครชัยศรี 1 จุด อำเภอบางเลน 1 จุด และอำเภอสสามพราน 1 จุด

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบทดสอบให้กับเจ้าหน้าที่ในแต่ละจุดและระสานงานให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของมูลนิธิขอความร่วมมือแจ้งลงกลุ่มไลน์เจ้าหน้าที่ด้วยการทำแบบทดสอบออนไลน์ผ่าน google form

2.2 การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับหัวหน้าประจำจุด จำนวน 10 จุด

3) เครื่องมือการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 คำถามปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์เป็นอาสาสมัครกู้ภัย และประสบการณ์การฝึกอบรมด้านนิติวิทยาศาสตร์



ส่วนที่ 2 แบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการรักษาวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์และสถานที่เกิดเหตุ จำนวน 20 ข้อ

แบบสัมภาษณ์ (Interview) สำหรับประเด็นสำคัญที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจและความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่อาสาศักดิ์กับการรักษาวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุ ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของอาสาศักดิ์

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่จากแบบทดสอบที่ได้จากอาสาศักดิ์จำนวน 353 ฉบับ ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยดังนี้

1) ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล โดยนำมาคำนวณวิธีการทางสถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ (percentage) เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบและค่าความถี่ (Frequency)

2) ข้อมูลแสดงระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุ การแปลผลการทดสอบมีลักษณะเป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติมีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ คือ ใช่ และไม่ใช่ ให้เลือกเพียงคำตอบเดียว โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้ตอบถูกให้คะแนน 1 คะแนน ตอบผิดให้คะแนน 0 คะแนน

ผู้วิจัยได้ดัดแปลงการกำหนดระดับความรู้ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับของคะแนนความรู้ออกเป็นดังนี้ (Srisookgarn, 2010)

คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป หมายถึง มีความรู้ระดับมาก

คะแนนร้อยละ 60 - 79 หมายถึง มีความรู้ระดับปานกลาง

คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 หมายถึง มีความรู้ระดับน้อย

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้ความเข้าใจจากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาวัตถุพยานและการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ โดยวิเคราะห์ทางสถิติ t-test ANOVA และความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA)

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) การแยกแยะและจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้

2) นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ ตีความ เรียบเรียงและอภิปรายตามกรอบแนวคิด

3) นำข้อมูลทั้งหมดมารวบรวมสรุปและบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1.ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ



ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ อาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิสุศาลานุเคราะห์นครปฐม จำนวน 353 คน มีข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	353	95.2
หญิง	17	4.8
อายุ		
18-20 ปี	19	5.4
21-30 ปี	96	27.2
31-40 ปี	153	43.3
41-50 ปี	78	22.1
51-60 ปี	7	2
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	13	3.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	30	8.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย	100	28.3
ปวช./ปวส.	105	29.7
ปริญญาตรี	105	29.7
อาชีพ		
ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างส่วนราชการ	82	23.2
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	56	15.9
พนักงานบริษัทเอกชน	121	34.3
นักเรียน-นักศึกษา	7	2.0
ว่างงาน	10	2.8
อื่น ๆ	77	21.8
ประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครกู้ภัย		
ต่ำกว่า 1 ปี	3	0.8
1-5 ปี	91	25.8
6-10 ปี	136	38.5
10 ปีขึ้นไป	123	34.8
การเข้ารับการฝึกอบรม		
เคย	75	21.2
ไม่เคย	278	78.8
รวม	353	100



2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุ

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุ

ข้อคำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เมื่ออาสาสมัครกู้ภัยถึงสถานที่เกิดเหตุชุดแรกต้องมีการกันพื้นที่ด้วย police line หรือเชือกกัน	330	93.5	23	6.5
2. ก่อนเข้าสถานที่เกิดเหตุอาสาสมัครกู้ภัยต้องมีการสวมถุงมือ ถุงครอบเท้าทุกครั้ง	352	99.7	1	0.3
3. เมื่ออาสาสมัครกู้ภัย พบวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ ให้ทำการเก็บวัตถุพยานเหล่านั้นทันที แล้วจึงส่งมอบให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดี	226	64.0	127	36.0
4. ต้องมีการบันทึกภาพทุกครั้งก่อนที่จะทำการเคลื่อนย้ายวัตถุพยาน สิ่งของหรือผู้บาดเจ็บออกจากพื้นที่ทั้งในระยะใกล้และระยะไกล	353	100	-	-
5. วัตถุพยานที่เก็บได้จากที่เกิดเหตุ เช่น ปืนพกกระสุน อาวุธ สามารถนำมาใส่รวมในถุงเดียวกันได้ เนื่องจากวัตถุพยานมาจากสถานที่เดียวกัน	209	59.2	144	40.8
6. ก่อนเจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวนมาถึงพื้นที่เกิดเหตุ ถ้าอาสาสมัครกู้ภัยมาถึงพื้นที่ก่อนต้องมีการบันทึกรายชื่อผู้เข้าออกพื้นที่ทุกครั้ง	285	80.7	68	19.3
7. การไม่ได้การอบรมเรื่องของการรักษาวัตถุพยานและการป้องกันสถานที่เกิดเหตุในอาสาสมัครกู้ภัย มักมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการทำลายของวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ในพื้นที่เกิดเหตุโดยไม่ได้ตั้งใจ	315	89.2	38	10.8
8. ถ้าพบผู้เสียชีวิต อาสาสมัครกู้ภัยสามารถเรียกเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำพสต. (อนามัย) มาชันสูตรได้	330	93.5	23	6.5
9. เมื่ออาสาสมัครกู้ภัยเข้าถึงสถานที่เกิดเหตุชุดแรกต้องมีการบันทึกภาพสถานที่เกิดเหตุ สภาพแวดล้อมของพื้นที่เกิดเหตุ	351	99.4	2	0.6
10. วัตถุพยานแต่ละชนิดจะมีบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมแตกต่างกันออกไป	344	97.5	9	2.5
11. ถ้าพบว่าพื้นที่เกิดเหตุมีความสกปรก มีเลือดกระจายอยู่เต็มพื้นที่ เจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัย หรือเจ้าของบ้านต้องรีบทำความสะอาดพื้นที่ทันที	298	84.4	55	15.6
12. ถ้าสภาพอากาศขณะนั้นร้อนทำให้อาสาสมัครกู้ภัยและเจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวนยังไม่มาสถานที่เกิดเหตุ ต้องรีบทำการเก็บวัตถุพยานที่สามารถสูญหายหรือเสียหายได้ง่ายก่อนเพื่อป้องกันวัตถุพยานถูกทำลาย	186	52.7	167	47.3
13. สถานที่เกิดเหตุเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้พยานหลักฐานที่จะนำไปพิสูจน์ว่ามีเหตุเกิดขึ้นจริงหรือไม่ และใครเป็นผู้กระทำผิด	339	96.0	14	4.0
14. หากเป็นไปได้ถ้าต้องการจะกลับเข้าไปอีกต้องมีการเปลี่ยนถุงมือและถุงคลุมเท้าทุกครั้ง โดยใช้เส้นทางเดิมที่กำหนดไว้ใน การเข้าสถานที่เกิดเหตุเหมือนกับครั้งแรก	296	83.9	57	16.1
15. ในกรณีที่พบอุบัติเหตุทางการจราจรให้อาสาสมัครกู้ภัยรีบทำการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บและสิ่งกีดขวางทางการจราจรออกทันที เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สัญจรไปมา โดยไม่ต้องรอพนักงานสอบสวน	248	70.3	105	29.7
16. การป้องกันสถานที่เกิดเหตุ หากสถานที่เกิดเหตุอยู่ภายในอาคารให้ทำการปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุที่ทางเข้าออกอาคารทุกจุด	345	97.7	8	2.3
17. กรณีมีผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัส ให้รีบนำส่งโรงพยาบาลเป็นลำดับแรก ถึงแม้ว่าวัตถุพยานอาจถูกทำลายหรือเสียหายก็ตาม	353	100	-	-



ข้อคำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
18. หากพบผู้เสียชีวิตในสถานที่เกิดเหตุอยู่ในสภาพเปลือย อาสาสมัครกู้ภัยสามารถจัดแต่งเครื่องแต่งกายให้แก่ผู้เสียชีวิตได้ตามความเหมาะสม	231	65.4	122	34.6
19. การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ ให้อยู่ในสภาพเดิมมากที่สุดเป็นหัวใจสำคัญของการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ	348	98.6	5	1.4
20. หากพบทรัพย์สินมีค่าในสถานที่เกิดเหตุ ให้รีบส่งคืนเจ้าของทรัพย์สินในทันทีเพื่อป้องกันการสูญหายของทรัพย์สิน	126	35.7	227	64.3

ผู้วิจัยได้นำคะแนนการทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุ มาจัดระดับของความรู้ออกเป็น 3 ระดับ จากการศึกษาพบว่าอาสาสมัครกู้ภัยผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ได้คะแนนความรู้ระดับมาก จำนวน 246 คน ร้อยละ 69.7 รองลงมาคะแนนความรู้ระดับปานกลาง จำนวน 104 คน ร้อยละ 29.5 และคะแนนความรู้ระดับน้อย จำนวน 3 คน ร้อยละ 0.8

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้ความเข้าใจการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความรู้ความเข้าใจจากการทำแบบทดสอบ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ชาย	336	16.35	1.86	0.10	10.00	20.00
หญิง	17	16.12	2.09	0.51	12.00	19.00
รวม	353	16.33	1.87	0.10	10.00	20.00
	ผลบวกกำลังสอง ของคะแนน		ระดับชั้นแห่ง ความเป็นอิสระ	ค่าเฉลี่ยของผลบวก กำลังสองของคะแนน	t	ค่าระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ
ระหว่างกลุ่ม	0.84	1.00	0.84	0.24	0.63	
ภายในกลุ่ม	1231.72	351.00	3.51			
รวม	1232.56	352.00				

$p < 0.05$

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุ กรณีมีเพศที่แตกต่างกันด้วยสถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.63 มากกว่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าอาสาสมัครกู้ภัยที่มีเพศที่ต่างกันส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจที่ไม่แตกต่างกัน



ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้ความเข้าใจจากการทำแบบทดสอบ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
18-20 ปี	19	16.26	1.97	0.45	12.00	19.00
21-30 ปี	96	16.27	1.91	0.20	11.00	19.00
31-40 ปี	153	16.21	1.76	0.14	12.00	20.00
41-50 ปี	78	16.69	2.04	0.23	10.00	20.00
51-60 ปี	7	16.14	1.21	0.46	14.00	17.00
รวม	353	16.33	1.87	0.10	10.00	20.00
	ผลบวกกำลังสองของ คะแนน	ระดับชั้นแห่งความ เป็นอิสระ	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง ของคะแนน	F	ค่าระดับนัยสำคัญทาง สถิติ	
ระหว่างกลุ่ม	13.13	4.00	3.28	0.94	0.44	
ภายในกลุ่ม	1219.42	348.00	3.50			
รวม	1232.56	352.00				

$p < 0.05$

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาวัตถุพยาน และสถานที่เกิดเหตุ กรณีมีช่วงอายุที่แตกต่างกันด้วยสถิติ One-Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.44 ที่มากกว่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าอาสาสมัครกู้ภัยมีช่วงอายุที่ต่างกันส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความรู้ความเข้าใจจากการทำแบบทดสอบ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ยความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ประถมศึกษา	13	15.77	1.54	0.43	13.00	18.00
มัธยมศึกษา						
ตอนต้น	30	15.97	2.24	0.41	10.00	19.00
มัธยมศึกษา						
ตอนปลาย	100	16.29	1.87	0.19	12.00	20.00
ปวช./ปวส.	105	16.47	1.82	0.18	11.00	20.00
ปริญญาตรี	105	16.42	1.85	0.18	11.00	20.00
รวม	353	16.33	1.87	0.10	10.00	20.00



	ผลบวกกำลังสอง ของคะแนน	ระดับชั้นแห่งความ เป็นอิสระ	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลัง สองของคะแนน	F	ค่าระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ
ระหว่างกลุ่ม	11.00	4.00	2.75	0.78	0.54
ภายในกลุ่ม	1221.56	348.00	3.51		
รวม	1232.56	352.00			

$p < 0.05$

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาวัตถุพยาน และสถานที่เกิดเหตุ กรณีมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันด้วยสถิติ One-Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.54 ที่มากกว่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาที่ต่างกันส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความรู้ความเข้าใจจากการทำแบบทดสอบ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ยความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ข้าราชการ						
พนักงาน ลูกจ้าง	82.00	16.28	1.94	0.21	11.00	20.00
ส่วนของข้าราชการ						
พนักงาน	56.00	16.45	1.45	0.19	13.00	19.00
รัฐวิสาหกิจ						
พนักงาน	121.00	16.14	1.97	0.18	10.00	20.00
บริษัทเอกชน						
นักเรียน- นักศึกษา	7.00	16.71	2.63	0.99	13.00	19.00
ว่างงาน	10.00	16.00	2.11	0.67	13.00	19.00
อื่น ๆ	77.00	16.62	1.81	0.21	13.00	20.00
รวม	353.00	16.33	1.87	0.10	10.00	20.00
ผลบวกกำลังสอง ของคะแนน		ระดับชั้นแห่ง ความเป็นอิสระ	ค่าเฉลี่ยของผลบวก กำลังสองของคะแนน	F	ค่าระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	
ระหว่างกลุ่ม	14.05	5.00	2.81	0.80	0.55	
ภายในกลุ่ม	1218.51	347.00	3.51			
รวม	1232.56	352.00				

$p < 0.05$



จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาวัตถุพยาน และสถานที่เกิดเหตุ กรณีมีอาชพที่แตกต่างกันด้วยสถิติ One-Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.55 ที่มากกว่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการประกอบอาชพที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครกู้ภัยกับการทำแบบทดสอบ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ยความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ต่ำกว่า 1 ปี	3	13.67	1.53	0.88	12.00	15.00
1-5 ปี	91	16.34	1.73	0.18	11.00	20.00
6-10 ปี	136	16.09	1.86	0.16	12.00	20.00
10 ปีขึ้นไป	123	16.67	1.92	0.17	10.00	20.00
รวม	353	16.33	1.87	0.10	10.00	20.00
	ผลบวกกำลังสอง ของคะแนน	ระดับชั้นแห่ง ความเป็นอิสระ	ค่าเฉลี่ยของผลบวก กำลังสองของคะแนน	F	ค่าระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	
ระหว่างกลุ่ม	43.17	3.00	14.39	4.22	0.01*	
ภายในกลุ่ม	1189.38	349.00	3.41			
รวม	1232.56	352.00				

*p < 0.05

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาวัตถุพยาน และสถานที่เกิดเหตุ กรณีมีประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครกู้ภัยที่แตกต่างกันด้วยสถิติ One-Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 น้อยกว่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครกู้ภัยที่ต่างกันส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างการฝึกอบรมการป้องกันสถานที่เกิดเหตุกับการทำแบบทดสอบ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ยความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
เคย	75	16.84	1.84	0.21	13.00	20.00
ไม่เคย	278	16.20	1.86	0.11	10.00	20.00
รวม	353	16.33	1.87	0.10	10.00	20.00
	ผลบวกกำลังสอง ของคะแนน	ระดับชั้นแห่ง ความเป็นอิสระ	ค่าเฉลี่ยของผลบวก กำลังสองของคะแนน	t	ค่าระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	
ระหว่างกลุ่ม	24.36	1.00	24.36	7.08	0.01*	



ภายในกลุ่ม	1208.20	351.00	3.44
รวม	1232.56	352.00	

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุ กรณีการเข้ารับการฝึกอบรมทางนิติวิทยาศาสตร์ในด้านการรักษาวัตถุพยานและป้องกันสถานที่เกิดเหตุที่แตกต่างกันด้วยสถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 น้อยกว่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์การเคยการเข้ารับการฝึกอบรมทางนิติวิทยาศาสตร์ในด้านการรักษาวัตถุพยานและป้องกันสถานที่เกิดเหตุส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกับเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยที่ไม่เคยได้รับการอบรม

ตารางที่ 9 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้ความเข้าใจจากการทำแบบทดสอบ

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้ความเข้าใจจากการทำแบบทดสอบ
เพศ	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
อายุ	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
ระดับการศึกษา	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
อาชีพ	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
ประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครกู้ภัย	สัมพันธ์กัน
การเข้ารับการฝึกอบรมทางนิติวิทยาศาสตร์ในด้านการรักษาวัตถุพยานและป้องกันสถานที่เกิดเหตุ	สัมพันธ์กัน

จึงสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความรู้ความเข้าใจนั้นพบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลด้านของเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์และการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ ยกเว้นประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครกู้ภัย และการเข้ารับการฝึกอบรมทางนิติวิทยาศาสตร์ในด้านการรักษาวัตถุพยานและป้องกันสถานที่เกิดเหตุอย่างมีนัยสำคัญ ด้วยการทดสอบสถิติ t-test และ One-Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

การวิเคราะห์การสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

อาสาสมัครกู้ภัยกับวัตถุพยานหลักฐานและสถานที่เกิดเหตุที่มีความสัมพันธ์กัน โดยมักจะปรากฏอยู่เสมอว่าเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยจะเป็นชุดแรก ๆ ที่มาถึงที่เกิดเหตุ ทำให้มีส่วนที่ต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่จากบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐานได้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและศาลที่ต้องพิสูจน์หาพยานหลักฐานรวมทั้งการแสวงหารวบรวมพยานหลักฐานและการนำสืบพยานหลักฐานโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยทั่วไปแล้วสิ่งที่



เจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยมักเน้นย้ำกันเองเสมอเมื่อถึงสถานที่เกิดเหตุจะต้องรีบบันทึกภาพสถานที่เกิดเหตุช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บ ถ้าต้องมีการสัมผัสสิ่งใดจะต้องมีการสวมถุงมือทุกครั้งรวมทั้งเวลาเข้าสถานที่เกิดเหตุก็จะต้องมีการสวมถุงครอบรองเท้าเพื่อป้องกันการไปสัมผัสวัตถุพยานหรือทำลายวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ ส่วนของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่อการรักษาวัตถุพยานและป้องกันสถานที่เกิดเหตุด้านของบุคลากรพบว่าเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยนั้นยังขาดแคลนในเรื่องของจำนวนประชากร รวมทั้งองค์ความรู้ในเรื่องของการรักษาวัตถุพยานและการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ โดยส่วนใหญ่อาสาสมัครกู้ภัยไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางนิติวิทยาศาสตร์ ส่วนของด้านงบประมาณและด้านวัสดุอุปกรณ์พบว่างบประมาณของมูลนิธินั้นเกือบทั้งหมดมาจากการสนับสนุนการบริจาคและงบประมาณส่วนตัวทั้งสิ้น จึงทำให้ไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อสำหรับอุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติงาน เช่น ถุงครอบเท้า หมวกคลุมผม เชือกกันพื้นที่ เป็นต้น ส่วนของการจัดการด้านขององค์กรเองยังไม่สามารถจัดการได้ดีมากนัก เวลาปฏิบัติงานส่วนมากมักมีปัญหาเรื่องของไทยมุงที่ยังไม่สามารถจัดการได้เนื่องจากการไม่เชื่อฟังคำสั่งการขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ ส่งผลให้การทำงานไม่สะดวกหรือบางครั้งเองอาสาสมัครหน่วยงานต่าง ๆ นั้นมีอยู่มากมายหลายหน่วย ทำให้ควบคุมดูแลได้ยากจึงทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้ไม่สะดวก

แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

จากที่ผ่านมามีองค์ความรู้เรื่องของการรักษาวัตถุพยานและการป้องกันสถานที่เกิดเหตุอาสาสมัครกู้ภัยส่วนใหญ่มักจะได้อาสาสมัครมาจากการประสบการณ์การทำงานของตนเอง หรือเป็นการสอนจากรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์หรือเคยได้รับการฝึกอบรมมาก่อนหน้านี้ โดยการแก้ไขปัญหามาสำหรับการรักษาวัตถุพยานและป้องกันสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยต้องการให้มีการจัดการอบรมเผยแพร่ความรู้ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ อาจจะเป็นความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ เช่น สำนักงานตำรวจ กระทรวงยุติธรรม และฝ่ายปกครอง ที่เป็นผู้จัดอบรมให้ความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่อย่างน้อยควรจัดปีละหนึ่งครั้งเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามหลักการวิชาการ ถูกต้องตามหลักกฎหมาย และสามารถช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บในเหตุการณ์นั้น ๆ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อวัตถุพยานและยังคงสามารถรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุให้ได้มากที่สุด

อภิปรายผล

ด้านของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่าอาสาสมัครกู้ภัย มูลนิธิสุศาลานุเคราะห์ นครปฐมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิทางการศึกษาอยู่ระดับชั้น ปวช. ปวส. และปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน โดยมีประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครกู้ภัยระหว่าง 6-10 ปี และในการทำงานเป็นอาสาสมัครกู้ภัยส่วนใหญ่ยังไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางนิติวิทยาศาสตร์ในด้านของการรักษาวัตถุพยานและป้องกันสถานที่เกิดเหตุ ด้านการศึกษา ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุทางนิติวิทยาศาสตร์ของ

อาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิสุศาลานุเคราะห์ พบว่าเมื่อนำคะแนนจากการทำแบบทดสอบมาจัดระดับของความรู้ แสดงให้เห็นว่าอาสาสมัครกู้ภัยที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ได้คะแนนความรู้ระดับมาก (คะแนนรวมร้อยละ 80 ขึ้นไป) ร้อยละ 69.7 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครกู้ภัยเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญและทักษะประสบการณ์การปฏิบัติงานที่มาก จึงทำให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานการป้องกันวัตถุพยานและการรักษาสถานที่เกิดเหตุได้อย่างดี เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความรู้ความเข้าใจจากการทำแบบทดสอบด้วยสถิติ t-test และ One-Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นั้นพบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลด้านของเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tongtavee (2018) ที่ทำการศึกษาความเข้าใจและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่กู้ภัย มูลนิธิพิทักษ์กาญจน์ ต่อการป้องกันและรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุแสดงให้เห็นว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับการป้องกันและรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่กู้ภัย ไม่มีความสัมพันธ์กันเมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ยกเว้นประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครกู้ภัย และการเข้ารับการฝึกอบรมทางนิติวิทยาศาสตร์ในด้านการรักษาวัตถุพยานและป้องกันสถานที่เกิดเหตุ นั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ Noikaew & Witchuvanit (2020: p.167-180) ได้ทำการศึกษาถึงความสำคัญของวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์และการนำไปใช้ประโยชน์ในคดีอาญา: กรณีศึกษาสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่จังหวัดสตูล ซึ่งเสนอว่าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการวัตถุพยานในกระบวนการสอบสวน จำเป็นที่จะต้องมีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและการเก็บรวบรวมวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์อย่างสม่ำเสมอ การฝึกอบรมเหล่านี้จะช่วยเพิ่มความรู้และทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานสอบสวนสามารถตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุอย่างมีประสิทธิภาพได้

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัย มักจะปรากฏอยู่เสมอว่าเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยจะเป็นชุดแรก ๆ ที่มาถึงที่เกิดเหตุ ทำให้ต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยทั่วไปแล้วเมื่อถึงสถานที่เกิดเหตุต้องรีบบันทึกภาพสถานที่เกิดเหตุ กันพื้นที่เกิดเหตุเพื่อป้องกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง ให้การช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บ ต้องมีการสวมถุงมือทุกครั้ง เพื่อป้องกันการไปสัมผัสวัตถุพยานและการทำลายวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่อการรักษาวัตถุพยานและป้องกันสถานที่เกิดเหตุ พบว่าบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยนั้นยังขาดองค์ความรู้ในเรื่องของการรักษาวัตถุพยานและการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ โดยส่วนใหญ่อาสาสมัครกู้ภัยไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางนิติวิทยาศาสตร์ในด้านการรักษาวัตถุพยานและป้องกันสถานที่เกิดเหตุ จึงทำให้บางครั้งเกิดการทำลายวัตถุพยานด้วยความไม่ตั้งใจหรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือการสร้างความร่วมมือกับภาครัฐ เช่น สำนักงานตำรวจ กระทรวงยุติธรรม และฝ่ายปกครอง ร่วมกันจัดการฝึกอบรมหรือจัดสัมมนาเผยแพร่ความรู้ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ให้กับเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทราบถึงขอบเขตการทำงานของเจ้าหน้าที่



อาสาสมัครกู้ภัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งเป็นการพัฒนาองค์กรให้สามารถปฏิบัติร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

บทสรุป

ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าอาสาสมัครกู้ภัยส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมทางนิติวิทยาศาสตร์ในด้านของการรักษาวัตถุพยานและป้องกันสถานที่เกิดเหตุ แต่ปัจจัยเรื่องของประสบการณ์การทำงานที่มีระยะเวลานานก็ย่อมส่งผลให้อาสาสมัครกู้ภัยมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นจากประสบการณ์ ซึ่งมูลนิธิสุศาลานุเคราะห์นครปฐมและเจ้าหน้าที่อาสาสมัครนั้นต้องการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ร่วมกันจัดการฝึกอบรมหรือจัดสัมมนาเผยแพร่ความรู้ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ให้กับเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทราบถึงขอบเขตการทำงานของเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัย เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งเป็นการพัฒนาองค์กรให้สามารถปฏิบัติร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากในสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่กู้ภัยมูลนิธิสุศาลานุเคราะห์ต้องปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนั้นจึงควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กู้ภัยมูลนิธิสุศาลานุเคราะห์ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐม
2. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้และความคิดเห็นต่อรักษาวัตถุพยานและการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ โดยรวมหลายด้านอาจจะทำให้เกิดการสรุปผลได้ไม่ชัดเจน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะศึกษาโดยแยกประเภทของการรักษาวัตถุพยานและการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ เช่น การป้องกันรักษาวัตถุพยานในคดีเกี่ยวกับชีวิต คดีเพลิงไหม้ คดีที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุทางการจราจร เป็นต้น
3. ผลักดันให้มีกฎหมายการรักษาวัตถุพยานและการป้องกันสถานที่เกิดเหตุในประเทศไทย และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการทำงานร่วมกันหลายฝ่าย เพื่อเป็นการสนับสนุนซึ่งกันและกันรวมทั้งยังช่วยลดภาระหน้าที่ให้เบาลง
4. การขาดองค์ความรู้ในการรักษาวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุจึงให้ความรู้แก่บุคลากรที่มีหน้าที่ปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุ ตระหนักถึงการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุอย่างเหมาะสมเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงการให้ความรู้แก่ประชาชนถึงความสำคัญของสถานที่เกิดเหตุ



เอกสารอ้างอิง

- Boonchalermwipas, S. (2013). *Forensic Medicine and Medical Law*. Bangkok: Winyuchon Publishing Co., Ltd. (In Thai).
- Jiamjetcharoon, J. (2007). *The crime scene and Biological Evidence*. Academic documents for use in supporting work are presented at the Evidence Division. Officer of Police Forensic Science, Royal Thai Police Bangkok, (In Thai).
- Kitboon, A. (2015). *Forensic evidence and the administration of justice in society*. Knowledge database Institute of Forensic Science. Retrieved February 25, 2023. from <http://www.cifs.moj.go.th>. (In Thai).
- Noikaew, R. & Witchuvanit, W. (2020). *The Study of the Significance of Forensic Evidence and Utilization in Criminal Case : Satun Provincial Police Station*. Journal of Criminology and Forensic Science, 6(2), 167-180. (In Thai).
- Saenpluem, K. et. al. (2023). *Managing photography knowledge to support the scene inspection for rescue volunteers in Nonthaburi province*. Central Institute of Forensic Science, Ministry of Justice. (In Thai).
- Sawai, K. (2018). *Guidelines for the Science Protection of Rescue Volunteer and Inquiry Official*. Master of Science Thematic, Silpakorn University University, Nakhon Pathom. (In Thai).
- Social Information and Indicators Development Division. (2023). Fourth quarter and overall picture of 2022. *Thai social conditions*, 22(1), March 2024, 18-23. (In Thai).
- Srisookgarn, S. (2010). *Knowledge and Attitude on Safety Behavior of Officer in Phrachulachomklao Naval Dockyard, Naval Dockyard Department in Case Study: Production Section*. Master of Science Thematic, Dhurakij Pundit University, Bangkok. (In Thai).
- Tongtavee, J. (2018). *Understanding and Opinions of Pitakkarn Foundation Rescue Officers on Protection and Preservation of Physical Evidence at Crime Scenes*. Master of Science Thematic, Silpakorn University, Nakhon Pathom. (In Thai).
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory statistic*, (Second Edition). New York: Harper & Row.